

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no. 52126/09

KIRPIKLAR TARIM ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ / Türkiye

Başkan,

Nebojša Vučinić,

Hâkimler,

Paul Lemmens,

Stéphanie Mourou-Vikström,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 19 Aralık 2017 tarihinde Komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

19 Eylül 2009 tarihinde yapılan yukarıdaki başvuruyu göz önüne alarak,
Davalı Hükümet tarafından ibraz edilen görüşleri ve bu görüşlere cevaben başvuran tarafından ibraz edilen görüşleri dikkate alarak,

Gerçekleştirilen müzakerelerin sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2019. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAYLAR

1. Başvuran, Kırpıklar Tarım Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi, Türkiye’de kayıtlı bir limited şirkettir. Mahkeme önünde Mersin Barosu’na kayıtlı Avukat A. Aktay tarafından temsil edilmiştir.

2. Türk Hükümeti (“Hükümet”) ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın Koşulları

3. Dava konusu olaylar, taraflarca ileri sürüldüğü şekliyle aşağıdaki gibi özetlenebilir:

4. Başvuran şirket, Mersin’in Tarsus ilçesinde, tapu sicilinde 332 ada ve 5 parselde kayıtlı arazinin sahibiydi.

5. Karayolları Genel Müdürlüğü (bundan böyle “Müdürlük” olarak anılacaktır), belirtilmeyen bir tarihte, yol yapımı için başvuran şirketin arazisini kullanmaya başlamıştır.

6. Başvuran şirket, 7 Ekim 2002 tarihinde, Müdürlüğe karşı Tarsus Asliye Hukuk Mahkemesi nezdinde bir dava açmış ve arazisine kamulaştırmaz el atılması nedeniyle tazminat talep etmiştir.

7. Tarsus Asliye Hukuk Mahkemesi, 4 Haziran 2007 tarihinde, başvuran şirkete, davanın açıldığı tarihten itibaren işleyen yasal gecikme faizi oranıyla birlikte 42.250 Türk lirası tutarında ödeme yapılmasına hükmetmiştir. Karar, sırasıyla Kurulun temyiz ve düzeltme taleplerinin Yargıtay tarafından reddedilmesinin ardından 26 Mayıs 2008 tarihinde kesinleşmiştir. Yargıtay nezdindeki yargılamaların akabinde, dava dosyası, 30 Haziran 2008 tarihinde, Tarsus Asliye Hukuk Mahkemesinin yazı işleri müdürlüğüne tevdi edilmiştir.

8. Başvuran şirket, 17 Mart 2009 tarihinde, Tarsus Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından verilmiş olan kararın bir nüshasını Mersin İcra Dairesine sunmuş ve icra takibatını başlatmıştır. Başvuran şirket, ayrıca,

icra dairesinden, Anayasa'nın 46. maddesi uyarınca kendisine ödenmesine hükmedilen tazminat miktarına azami faiz oranını uygulamasını istemiştir.

9. Müdürlük, 20 Mart 2009 tarihinde, yasal gecikme faizi oranıyla birlikte, hükmedilen tazminat miktarının bir kısmını ödemiştir.

B. İlgili iç hukuk ve uygulama

10. 3 Ekim 2001 tarihinde tadil edildiği şekliyle Anayasa'nın 46. maddesinin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“ 46. madde:

...

Kamulaştırma bedeli ile kesin hükme bağlanan artırım bedeli nakden ve peşin olarak ödenir. ...

...

... herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz uygulanır.

11. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 32(1) maddesi, icra dairesinin, herhangi bir para borcuna dair bir mahkeme kararının ibraz edilmesinden sonra borçluya bir icra emrinin çıkarılacağını öngörmektedir. Aynı madde, ayrıca, mahkeme kararı ile belirlenen para miktarının, icra emrinde belirtileceğini öngörmektedir.

ŞİKÂYET

12. Başvuran şirket, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesine ve Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine dayanarak, ulusal mahkemelerin, arazisine kamulaştırmaz el atılmasından dolayı Anayasa'nın 46. maddesinde öngörüldüğü üzere en yüksek faiz oranını uygulamamasının, adil yargılanma ve mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilme hakkını ihlal ettiğinden şikâyetçi olmuştur. Başvuran şirket, bilhassa, söz konusu uygulamanın, ödenmesi gereken tazminat miktarında azalma olmasına yol açtığını iddia etmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

13. Başvuran şirket, Anayasa'nın 46. maddesinde öngörüldüğü üzere, kamulaştırmасız el atılan arazisi için ödenmesine hükmedilen tazminat miktarına azami faiz oranının uygulanmamasının, önemli bir maddi kayba neden olduğundan şikâyetçi olmuştur. Başvuran şirket, bu bakımdan, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesine ve Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine dayanmıştır.

14. Hükümet bu argümana itiraz etmiştir.

15. Mahkeme, Sözleşme'nin 35 § 1 maddesi uyarınca, bir hususu ancak iç hukuk yollarının tüketilmesi sürecinde nihai karar tarihinden itibaren altı ay içerisinde sunulması halinde ele alabileceğini yinelemektedir. Mahkeme'nin Hükümetin ilgili itirazının yokluğunda dahi altı ay kuralının uygulanmasını iptal etmesi olasılığı bulunmamaktadır (bk., *Belaousof ve Diğerleri/Yunanistan*, no. 66296/01, § 38, 27 Mayıs 2004; *Miroshnik/Ukrayna*, no. 75804/01, § 55, 27 Kasım 2008; ve *Toner/Birleşik Krallık(k.k.)*, no. 8195/08, 15 Şubat 2011).

16. Başvuran şirket, somut davada, kendisine ödenmesine hükmedilen tazminat miktarına uygulanan düşük faiz oranından şikâyetçi olmuştur. Mahkeme, Tarsus Asliye Hukuk Mahkemesinin, başvuran şirketin arazisine kamulaştırmасız el atılmasından dolayı ödenmesine hükmedilen tazminat miktarına uygulanabilir faiz oranını 4 Haziran 2007 tarihli kararıyla belirlediğini ve söz konusu kararın, 26 Mayıs 2008 tarihinde kesinleştiğini gözlemlemektedir. Bu nedenle, Mahkeme, başvuranın şikâyetine ilişkin nihai kararın, 4 Haziran 2007 tarihinde verilen karar olduğu sonucuna varmaktadır (bk., bu davaya uygulanabildiği ölçüde (*mutatis mutandis*), *Sarıca ve Dilaver/Türkiye*, no.11765/05, §§ 31-32, 27 Mayıs 2010). Mahkeme, başvuran şirketin en geç, dava dosyasının asliye mahkemesinin yazı işleri müdürlüğüne tevdi edildiği tarih olan 30 Haziran 2008 tarihinde nihai karar hakkında bilgi sahibi olması gerektiği kanaatindedir. Ancak,

somut başvuru, Mahkeme'ye 19 Eylül 2009 tarihinde, söz konusu tarihten itibaren altı ayı aşkın bir süre sonra yapılmıştır (bk., *Şat/Türkiye*, no. 34993/05, §§ 16-18, 14 Haziran 2011, ve *Gerçek ve Diğerleri/Türkiye*, no. 54223/08, §§ 16-18, 13 Aralık 2011).

17. Mahkeme, yukarıdaki hususlar ışığında, başvurunun, vaktinde yapılmamış olduğu ve Sözleşme'nin 35 §§ 1 ve 4. maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, İngilizce dilinde tanzim edilmiş olup, 18 Ocak 2018 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Nebojša Vučinić
Başkan